

Binnen de vaste commissie voor Economische Zaken hebben de onderstaande fracties de behoefte vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister van Economische Zaken over de Energieraad (informeel) op 10 en 11 april 2016 (Kamerstuk 21 501-33, nr. 579).

De voorzitter van de commissie,
Vermeij

Adjunct-griffier van de commissie,
Thomassen

Inhoudsopgave

I.	Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	2
	Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie	2
	Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA-fractie	3
	Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie	3
	Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie	4
	Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-fractie	4
II.	Antwoord / Reactie van de Minister	5
III.	Volledige agenda	5

I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda van de, door Nederland voorgezeten, informele Energieraad die op 10 en 11 april 2016 plaatsvindt in Amsterdam. Zij lezen dat het Luxemburgse voorzitterschap concludeerde dat coördinatie tussen lidstaten nodig is tot de activiteiten van netbeheerders. Hoe gaat deze stroomlijning in Nederland vorm gegeven worden? Het Luxemburgse voorzitterschap benadrukte het belang van nieuwe technieken gericht op participatie van consumenten en eigen productie. De leden van de VVD-fractie vinden innovatie en marktwerking van belang. Kan de Minister hierop reflecteren? Hoe ziet de Minister de samenwerking tussen het gereguleerd domein en de markt? Hoe zit dat in andere lidstaten? In de geannoteerde agenda van deze informele Energieraad lezen deze leden dat er veel lidstaten voorstander zijn van regionale en Europese samenwerking bij het verbeteren van de elektriciteitsmarkt. Deze leden delen de mening dat samenwerking in Europa op het gebied van energie essentieel is maar maken zich zorgen over de grote versnippering van beleid en de marktverstoringen binnen Europa. Dit is voor de leden van de VVD-fractie een belangrijk onderwerp. Zij zien «interconnectie» als een belangrijk middel voor een goede Europese samenwerking op het gebied van energie. Maar deze leden willen hier wel ruimte voor de markt in. Graag een reactie hierop. Op de agenda van de informele energieraad zien deze leden dat er gesproken zal gaan worden over de marktintegratie van hernieuwbare energie, leveringszekerheid, vraagzijderespons en de rol van consumenten. Een betrouwbare, betaalbare en schone energievoorziening is voor deze leden essentieel, waarbij zij het begrip «schoon» zien als geen uitstoot van CO₂ in de open lucht. Deze leden willen graag samenwerking in Europa op energiegebied maar dit mag niet ten koste gaan van onze leveringszekerheid. De leden ontvangen graag een reflectie hierop van de Minister. Tijdens de Energieraad van 6 juni aanstaande wordt het onderwerp elektriciteitsmarkt opnieuw geagendeerd door het Nederlandse voorzitterschap, zo lezen deze leden in de geannoteerde agenda. Zij lezen ook dat de uitkomsten van deze informele Energieraad worden samengevat in een korte notitie. Graag zouden de leden van de VVD-fractie deze notitie toegestuurd krijgen. Deze leden zien betrouwbaar, betaalbaar en schoon als de kaders voor onze energievoorziening. De markt is het middel. Zij wensen de Minister veel succes bij het voorzitterschap van de Energieraad.

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de geannoteerde agenda. Deze leden hebben nog enkele vragen en opmerkingen.

Wil de Minister tijdens de Energieraad refereren aan de interparlementaire themabijeenkomst over Energie, die op 3 en 4 april 2016 door het Nederlandse parlement wordt georganiseerd in het kader van het EU-voorzitterschap? De Minister zal op 4 april tijdens de plenaire ochtendsessie een bijdrage leveren aan deze conferentie.

De Verordening betreffende Europese statistieken over de prijzen van aardgas en elektriciteit (COM (2015) 496) beoogt energiestatistieken verder te harmoniseren in het kader van de «governance» van de Energie-Unie. Nederland beoordeelt de proportionaliteit gedeeltelijk negatief. De negatieve beoordeling heeft betrekking op de bevoegdheden-overdracht van lidstaten naar de Europese Commissie voor onbepaalde tijd met betrekking tot het vaststellen van de drempelwaarde van de gegevens over aardgastarieven voor de huishoudelijke sector. Is er reeds meer bekend ten aanzien van het krachtenveld in de Raad en het EP met betrekking tot het proportionaliteitscriterium en, meer specifiek, artikel 10 uit het voorstel dat betrekking heeft op de bevoegdheden-delegatie? Hoe verhoudt de mogelijke uitbreiding van de informatieverzameling op dit terrein zich tot de wens van het kabinet en de Europese Commissie om te komen tot reductie van administratieve lasten voor het bedrijfsleven? Welke consequenties heeft de niet-tijdige implementatie van richtlijn 2013/30/EU voor de veiligheid van de offshore olie- en gasactiviteiten? Klopt het dat de uiterste implementatiedatum van 19 juli 2015 door Nederland inmiddels met ruim driekwart jaar is overschreden?

In het kader van (CO₂) emissievrij rijden vragen de leden van de PvdA-fractie de Minister of er een grens is voor de heffing van belasting van personenauto's en motorrijwielen (BPM). Klopt het dat artikel 110 uit het Treaty on the functioning of the European Union (TFEU) niet betekent dat er grenzen zijn aan de mogelijke verhoging van de BPM als deze gebaseerd is op de uitstoot van CO₂? Kan er een onderzoek worden gedaan naar de minimale financiële prikkel die nodig is om mensen elektrische auto's te laten kopen?

Klopt het dat in de VS per staat strengere emissienormen voor auto's kunnen worden opgelegd (California Clause)? Is dit in EU-verband ook mogelijk (dus lidstaten die strengere normen opleggen)? Welke Europese wet- en regelgeving zou veranderd moeten worden om dit wel mogelijk te maken?

Hoe staat de Minister tegenover capaciteitsmechanismen? Klopt het dat deze de markt verstoren? Zouden deze capaciteitsmechanismen niet uitgesloten moeten worden op EU-niveau, als er binnen vijf of zes jaar geen capaciteitsproblemen zijn te verwachten?

Hoe kan er gekomen worden tot meer regionale samenwerking op klimaat gebied? Op welke manier kan het Emission Trading System (ETS) verbeterd worden? Wat zijn de voor- en nadelen van een carbon floor price van 22,50 euro per ton CO₂, zoals in Groot-Brittannië? Wat zijn de voor- en nadelen van een Emissie Performance Standard (EPS), waarbij elektriciteitscentrales een heffing betalen als hun CO₂-uitstoot boven een bepaalde norm uitkomt? Klopt het dat de energiesector geen last heeft van «carbon leakage», en niet in een internationaal krachtenveld opereert, waardoor additionele maatregelen mogelijk zijn?

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA fractie hebben op het moment geen vragen over de agenda van de informele energieraad.

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben met interesse de stukken voor de informele energieraad van 5 april gelezen en hebben daarover nog een aantal vragen. Zij lezen in de Raadconclusies van 26 november 2015 is aangegeven dat de lidstaten uiterlijk in 2019 een nationaal energie- en klimaatplan voor de periode 2021–2030 moeten hebben opgesteld. Deze leden vragen de Minister of hij de voorbereidingen hiervoor al heeft gestart en wat er volgens hem in ieder geval voor Nederland in het nationale energie- en klimaatplan moet zijn opgenomen. Ook vragen deze leden of de nationale energie- en klimaatplannen alleen de CO₂ doelstelling of ook de doelstellingen voor energiebesparing en duurzame energie zullen bevatten.

Welke instrumenten zal de Europese Commissie hebben wanneer blijkt dat sommige landen te weinig voortgang gaan maken op hun nationale energie- en klimaatplannen? Ook vragen deze leden of het inmiddels duidelijk is of er wel of geen wettelijk kader voor de governance van de Energie Unie zal komen. De leden van de D66-fractie delen de analyse van de Minister dat het vanuit leveringszekerheid oogpunt van belang is dat men niet te afhankelijk is van een beperkt aantal leveranciers en dat Liquefied/liquid natural gas (LNG) toegang kan geven tot een veel groter aanbod van leveranciers. Deze leden merken op dat op dit moment Russisch gas vrijwel altijd goedkoper is dan LNG, waardoor de markt voor LNG nog steeds maar slecht tot stand komt. Op welke manier kan de interne markt zodanig versterkt en vervolmaakt worden, dat de LNG-stromen alsnog los komen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de GroenLinks-fractie

De leden van de GroenLinks-fractie hebben kennisgenomen van de stukken ter voorbereiding van het informele Energie Raad. Deze leden vinden dat er in de Energie Unie zeer veel aandacht aan aardgas wordt gegeven, terwijl het behalen van de doelstellingen van het klimaatakkoord van Parijs vergt dat ook de gasvoorraden voor een groot deel in de grond blijven, bij investeringen in infrastructuur voor gas dient het risico op zogenaamde «stranded assets» en op «lock-in's» serieus meegenomen te worden. Zij vinden dan ook dat er veel meer inzet nodig is voor de vergroening van de Europese energievoorziening in plaats van op de inzet op gas als tussenoplossing. Deelt de Minister deze mening? Zo nee, waarom niet?

Meer specifiek vragen de leden van de GroenLinks-fractie hoe de inzet op meer transportcapaciteit en meer LNG terminals in de strategie voor vloeibaar aardgas en gasopslag zich verhoudt tot de dalende vraag naar gas in de EU. Met de uitbreidingsplannen kunnen LNG terminals in de toekomst in 100% van de Europese gasimport van 2014 voorzien. Momenteel kunnen ze in theorie in 50% van de import voorzien, maar de huidige LNG terminals kenden in 2014 een gebruiksgraad van 14%. Is het in tijden van beperkte economische groei en dalend gasverbruik niet logischer om deze middelen op andere wijze in te zetten? Bijvoorbeeld voor de transitie naar een duurzaam energiesysteem? Is de Minister bereid om op Europees niveau aan te dringen op onderzoek naar de risico's van lock-in door investeringen in de energieinfrastructuur? Zo nee, waarom niet? Wordt de zware inzet op gas heroverwogen nu uit Amerikaans onderzoek blijkt dat de methaanemissies die gepaard gaan met gaswinning dusdanig groot zijn dat ze de voordelen ten opzichte van kolen te niet doen?

Naar de mening van de leden van de GroenLinks-fractie behoren vraagvermindering en vergroening een centrale plaats in te nemen bij de strategie voor vloeibaar aardgas en gasopslag en bij de strategie betreffende verwarming en koeling. Deelt de Minister deze mening? Zo

nee, waarom niet? De geannoteerde agenda stelt «De groei van duurzame energie leidt tot grotere fluctuaties in het elektriciteitsaanbod. Om aanbod en vraag op de markt in evenwicht te houden moet het elektriciteitsstelsel flexibeler worden. Dit vereist dat marktpartijen de gewenste prijsprikkels krijgen om hun bijdrage te kunnen leveren aan het bewaren van evenwicht in het stelsel. Daarnaast is het van belang dat er een gelijk speelveld komt voor energieproducenten, waarin ook aanbieders van hernieuwbare elektriciteit een volwaardige rol gaan spelen.» Naar de mening van deze leden mist deze geannoteerde agenda aandacht voor vernieuwing en innovatie. Het gaat daarbij vaak om relatief nieuwe innovaties, die de komende jaren naar verwachting van de leden van de GroenLinks fractie in kosten zullen dalen en in mogelijkheden zullen groeien. Denk daarbij aan energieopslag, demand side management, uitwisseling en balanceren met andere landen, gebruik maken elektrische auto's en buffering door de energie-intensieve industrie. Voor dit laatste werd in 2011 al een Green Deal gesloten tussen uw ministerie en Akzo Nobel en Nyrstar Budel. Kan de Minister toezeggen zich op Europees niveau in te zetten voor een gelijk speelveld tussen dergelijke nieuwe oplossingen en ouderwetse capaciteitsbetalingen aan bestaande centrales?

In Europees verband is CO₂-beprijzing via ETS een van de belangrijke manieren om het bedrijfsleven tot een lagere CO₂-emissie aan te zetten. De huidige prijs en de verwachte prijs is onvoldoende hoog om bedrijven aan te zetten tot investeringen in CO₂ reductie. Ook de aanscherpingen van ETS hebben vooralsnog weinig effect op de prijs van CO₂ emissie in het ETS stelsel. Deelt de Minister de mening dat de elektriciteitssector niet of nauwelijks aan concurrentie met producten buiten de EU is blootgesteld? Zo nee, waarom niet? Zo ja, is de Minister bereid om in EU verband of op regionaal niveau in te zetten op maatregelen die de decarbonisatie van de elektriciteitssector versnellen? Is de Minister bijvoorbeeld bereid om te pleiten voor een CO₂-bodemprijs in ETS voor de elektriciteitssector? Of voor het stellen aan emissie-eisen aan nieuwe en bestaande elektriciteitscentrales om op die wijze centrales met hoge CO₂ emissie uit de markt te drukken? Zo nee, waarom niet?

2015 was een recordjaar voor de wereldwijde investeringen in duurzame energie. In de EU vielen de investeringen volgens Bloomberg New Energy Finance juist terug en staan ze op het laagste punt sinds 2006. Deelt de Minister de zorg van de leden van de GroenLinks fractie hierover? Zo nee, waarom niet? En zo ja, is de Minister bereid om deze zorgen met zijn Europese collega's te delen tijdens de informele Energie Raad en te pleiten voor maatregelen om deze trend te keren?

II. Antwoord / Reactie van de Minister

III. Volledige agenda

Verslag schriftelijk overleg inzake de geannoteerde agenda van de Energieraad op 26 november te Brussel

Brief regering – Minister van Economische Zaken, H.G.J. Kamp –
24 november 2015 – TK 21 501-33-567

Verslag van de Energieraad op 26 november 2015

Brief regering – Minister van Economische Zaken, H.G.J. Kamp –
17 december 2015 – TK 21 501-33-572

Fiche: Verordening betreffende Europese statistieken over de prijzen van aardgas en elektriciteit

Brief regering – Minister van Buitenlandse Zaken, A.G. Koenders – 18 december 2015 – TK 22 112–2042

Aanbieding kwartaaloverzicht van de reacties op consultaties van de Europese Commissie

Brief regering – Minister van Economische Zaken, H.G.J. Kamp – 14 januari 2016 – TK 22 112–2050

Stand van zaken bij de implementatie van EU-richtlijnen in de Nederlandse wet- en regelgeving aan het einde van het vierde kwartaal van 2015

Brief regering – Minister van Buitenlandse Zaken, A.G. Koenders – 25 januari 2016- TK 21 109–222

Fiche: Mededeling Strategie voor vloeibaar aardgas en gasopslag

Brief regering – Minister van Buitenlandse Zaken, A.G. Koenders – 24 maart 2016 – TK 22 112–2102

Fiche: Mededeling EU Strategie betreffende verwarming en koeling

Brief regering – Minister van Buitenlandse Zaken, A.G. Koenders – 24 maart 2016 – TK 22 112–2103

Geannoteerde agenda informele Energieraad 10 en 11 april 2016

Brief regering – Minister van Economische Zaken, H.G.J. Kamp – 24 maart 2016- TK 21 501-33- 579

BNC-fiche EU-voorstel Staat van de Energie-Unie (Niet ontvangen)

Rappel gestuurd op 24 maart jl. naar aanleiding van het besluit in de procedurevergadering d.d. 22 maart 2016